

2025-01-23 Nr. NV-126

VYRIAUSYBĖS IŠVADA Nr.: TAP-25-15(2) TAIS-24-20771(3)	DĖL PARAMOS BŪSTUI ĮSIGYTI AR IŠSINUOMOTI ĮSTATYMO NR. XII-1215 12 IR 13 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-49		
	Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Pateikimo Seimui terminas 2025-01-27	<i>Socialinės apsaugos ir darbo ministerija</i>	☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2025-01-21	☐ Svarstyti TAP ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Seimo nariai (M.Lingė, P.Kuzmickienė) siūlo nuo 2025-02-01 nustatyti galimybę refinansuoti valstybės iš dalies kompensuojamus būsto kreditus, negražinant subsidijos, suteiktos pagal Paramos būstui įsigyti ar išsiniuomoti įstatymą (Įstatymas)¹.

Šiuo metu Įstatyme nėra aiškiai įtvirtinta galimybė refinansuoti būsto kreditus paramos būstui įsigyti gavėjams, neprarandant teisės į subsidiją. Tai nesudaro galimybės subsidijos gavėjams pakeisti kredito davėją, kuris pasiūlytų mažesnes palūkanų normas. Be to, refinansuojant būsto kreditą ankščiau kaip per 5 m. nuo kreditavimo sutarties sudarymo dienos, subsidija turi būti gražinama (grąžinant būsto kreditą pradiniam kredito davėjui).

Sistemiškai vertinant valstybės paramos būstui teisinį reguliavimą, atkreiptinas dėmesys į tai, kad Finansinės paskatos pirmąjį būstą įsigijančioms jaunoms šeimoms įstatyme yra nustatyta, jog jauna šeima turi teisę keisti kredito davėją, kuris teikia kreditus šio įstatymo nustatyta tvarka. Todėl, Seimo narių nuomone, Įstatyme įtvirtintas skirtingas teisinis reguliavimas nesudaro prielaidų užtikrinti vienodas sąlygas valstybės paramą gaunantiems asmenimis (šeimoms). Priešingai, mažesnes pajamas gaunančių asmenų (šeimų) padėtis dažnai gali būti blogesnė nei finansinę paskatą gaunančių jaunų šeimų, kurių finansinė padėtis, teikiant paramą, nėra vertinama.

Nuo 2025-02-01 įsigaliosiančios Su nekilnojamojo turto susijusio kredito įstatymo nuostatos taip pat numato būsto paskolų refinansavimą supaprastinta tvarka, pagal kurią numatyti procedūriniai ir finansiniai palengvinimai būsto paskolų gavėjams. Tačiau šie palengvinimai, esant Įstatyme įtvirtintam teisiniui reguliavimui, valstybės iš dalies kompensuojamų būsto kreditų gavėjams negali būti taikomi.

Preliminariais duomenimis, 2024 m. valstybės iš dalies kompensuojamus būsto kreditus gavo 640 asmenų (šeimų), skirta 12,9 mln. eurų.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Vyriausybės išvados projekte siūloma iš esmės pritarti Įstatymo projektui. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projekto svarstymas numatytas Seimo II (pavasario) sesijoje ir į tai, kad socialinės apsaugos ir darbo ministras turės priimti šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus, siūloma Seimui patikslinti nuostatas dėl įsigaliojimo terminų, t.y. numatyti

¹ **Teisę į valstybės iš dalies kompensuojamo būsto kredito daliai apmokėti subsidiją turi:** asmenys (šeimoms): kurių turtas ir pajamos neviršija Įstatyme nustatytų dydžių; kurie įsigyja pirmą būstą ar per pastaruosius 5 m. neturėjo būsto nuosavybės teisę ir nebuvo pasinaudoję valstybės parama būstui įsigyti; kurie turi ar per pastaruosius 5 m. turėjo nuosavybės teisę priklausantį būstą, kurio naudingasis plotas, tenkantis 1 asmeniui, yra mažesnis kaip 14 kv. m, arba turimas būstas yra fiziškai nusidėvėjęs daugiau kaip 60 proc.; asmuo su negalia ar šeima, kurioje yra asmuo su negalia, nuosavybės teisę turi būstą, nepritaikytą neįgalųjų poreikiams (parama teikiama tik rekonstruoti).

Subsidijų dydžiai (bet ne daugiau kaip: iki 53 tūkst. eurų asmeniui be šeimos; iki 87 tūkst. eurų 2 ar daugiau asmenų šeimai; nuosavybės teisę turimam būstui rekonstruoti, neatsižvelgiant į šeiminių padėčių – iki 35 tūkst. eurų):

- jaunoms šeimoms, neauginančioms vaikų – 15 proc.
- jaunoms šeimoms, auginančioms 1 vaiką – 20 proc.
- jaunoms šeimoms, auginančioms 2 vaikus – 25 proc.
- šeimoms, auginančioms 3 ar daugiau vaikų – 30 proc.
- asmenims su negalia arba šeimoms, kuriose yra asmenų su negalia – 30 proc.
- asmenims iki 36 m., kurie yra buvę likę be tėvų globos (rūpybos), ar jų šeimoms – 30 proc.
- šeimoms, kuriose motina ar tėvas / globėjas vieni augina 1 ir daugiau vaikų – 30 proc.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

įsigaliojimo datą – 2025-07-01 (*vietoj 2025-02-01*), analogiškai patikslinant ir terminus dėl įstatymo įgyvendinimo ir taikymo.

Projekte formuluojama Vyriausybės pozicija iš esmės laikytina aiškia ir argumentuota.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Projektas be pastabų suderintas su Finansų ministerija, Lietuvos bankų asociacija ir patikslintas pagal Teisingumo ministerijos pastabas.

Projektas patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pateiktas pastabas (*suderinta darbine tvarka*).

PAŽYMĄ PARENGĖ

Daiva Buivydaitė-Garbštienė

Socialinės politikos grupė , vyresnioji patarėja